

Gebyr for AMS-fritaket får du "fordi du ønsker det slik"

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 11.02.2019

Jeg får hver dag en rekke spørsmål om gebyrkravene som strømnettselskapene nå sender ut. Det gjelder gebyrer som de som får fritak fra AMS, må betale for å få lest av måleren en gang per år. Kan være rett at man skal få slike gebyrer? Er beløpene rimelige? Fins det noen måte å komme unna dem på?

Jeg håper det kommer en juridisk avklaring i løpet av året. Enn så lenge betaler jeg, selv om begrunnelsen er hårreisende...

NVE har tillatt gebyrene

I et skriv av 02.07.2018 gjør NVE det klart at nettselskapene skal få lov til å avkreve et gebyr fra alle som får fritak fra AMS. Hvorfor? Jo, i hovedsak av flere grunner:

NVE krever for det første at det sendes ut en person som skal avlese måleren på stedet én gang per år, fordi det vil "gi en riktigere avregning av alle kunder". Jeg gjetter på er dette et forhåndsvarsel at personen som avleser, skal tappe ut forbruksloggen slik at de som har fritak, skal kunne etterfaktureres utfra effektforbruket til ethvert tidspunkt. Slik at prisberegningmåten blir den samme som for dem som har AMS. Fritak skal altså ikke kunne brukes som en måte å få lavere strømregning på. Det er for såvidt greit nok.

Ellers gjennom året ser NVE for seg at måleravlesningene kan fortsette som før, altså at kunder selv leser av og rapporterer inn. Men det innebærer jo kostnader for nettselskapene å håndtere disse avlesningene, og det finner NVE det rimelig at selskapene skal kunne få kompensert.

En hårreisende begrunnelse

NVEs begrunnelse for at det er de som har fritak som skal bære de ekstra kostandene, er ganske enkelt hårreisende:

NVE mener nemlig at det er "ikke rimelig at nettselskapets øvrige kunder skal betale for" disse kostnadene, ettersom "Både kostnaden ved årlig kontrollavlesning og kostnader til håndtering av kundens selvavlesninger er en direkte konsekvens av at kunden ikke ønsker nettselskapets standard AMS-løsning".

Legg merke til ordet "*ønsker*". Det forteller alt om hvordan NVE forstår situasjonen: Har du fritak - som du bare får med legeattest, *ønsker* du ikke AMS, slik de forstår det dypt der inne i byråkratiet.

Selv *ønsker* jeg faktisk et automatisk avregningssystem (AMS), men jeg kan overhodet ikke akseptere den tekniske løsningen som nettselskapene installerer - en mikrobølgesender som gjør folk syke og er til alvorlig skade for miljøet, og som ventelig vil forsterke helseplager jeg har opplevd (med blindtester) fra ulike slags elektriske felt. Å unngå en slik installasjon er et *ønske* jeg deler med mange andre. Ikke bare det. Det er faktisk noe jeg har *krav* på, og som alle de andre som var uvitende nok til å slippe inn montøren, også har krav på.

Fordi AMS-måleren er en helsebelastning på meg, min familie og miljøet, *ønsker* jeg den ikke installert. Jeg har legeattest på en del av det, og det fins plenty forskning som viser resten. Og selvsagt kan ingen kreve å installere helseskadelig utstyr inne i mitt hjem, uansett om de eier det aldri så mye.

Nettselskapene begår *en helse- og miljøfientlig handling*. Det er saken, hva enten de forsto det da de

satte i gang, eller ikke. For å la deg slippe unna din del av denne plagen, skal de ha kompensert for sine kostnader. Det er ganske enkelt hårreisende og frekt, og det er tragisk at myndighetene og nettselskapene har fått felles interesser i denne saken, i strid med kundenes interesser.

En liten parallell som fanger opp litt av bildet er denne: Sist jeg var på Kiwi, så jeg en person som brukte rullestolrampa opp til butikken - fordi han ikke kan gå i trappa. Han ønsket altså ikke å ta trappa, og bør selvsagt selv bære kostnadene det har for Kiwi at de måtte sette opp og må vedlikeholde rullestolrampa. Det samme burde da gjelde for mødre med barnevogn og for eldre damer med trillebag, siden de ikke "ønsker" å bruke trappa.

En annen parallell må vi til gangstermiljøene for å hente: beskyttelsespenger. "Vi skal knuse livet ditt, men du kan betale oss for å slippe det - *hvis du ønsker!*" Det er litt av et tilbud å få.

NVE har også tillatt nettselskapene å ta betalt for å passivisere AMS-funksjonen hos folk som er blitt syke etter at måleren ble installert og deretter får fritak. Også da er det vel slik at de ikke *ønsker* den lenger, kan vi gå ut fra.

Men selv denne saken kan betraktes fra flere vinkler:

For de som tror på DSAs forsikringer, kan det jo virke noenlunde rimelig at ikke andre skal betale for disse "tøvete" fritakene som gir ekstrakostnader. Men da må man tro på at helsevirkninger fra AMS er utenkelige så lenge man ikke varmes opp, og at ønsket om fritak derfor baserer seg bare på tull og innbilning. Det har forskningen mot seg. Det har til og med de dokumenter DSA mener å finne støtte i, mot seg ([bloggpost 26.10.2018](#)).

Juridisk avklaring må til

Dette gebyret blir nok stående som en slags særstraff for el-overfølsomme en stund. Men det vil falle dersom man får gjennomslag for at noen faktisk får helseplager som rent biologisk skyldes elektromagnetiske felt og ikke angst. Altså at den kommunikasjonsteknologien som er valgt til disse målerne, gjør en del folk syke.

Et slikt resultat vil dessuten gjøre det lettere å bli kvitt AMS-målerne mikroølger også for alle andre. Saken er derfor viktig for langt fler enn for dem som har fått fritak. Og den er så stor at den vil slå ut på målerprodusentenes aksjekurser og ramme nettselskapenes økonomi og NVEs prestisje.

For å komme dit, trengs det en granskning eller en rettsavgjørelse. Og det tror jeg vil komme, for både 5G og AMS har satt fyr på nettsidene verden over, og avisjournalistene kommer nå langsomt etter. Rettsapparatet utfordres nå i mange land og bevisene er overveldende. Derfor bøyer da også myndighetene av i land etter land. Installasjon blir frivillig, målerne trekkes tilbake, politikerne arrangerer høringer, nye forskere kommer på banen og påviser miljøskader. Snøballen har begynt å rulle.

Men noen må få igang prosessen også i Norge. Og en slik sak må forberedes grundig, for i en rettssal vil saken fort koke ned til miljøjuss der det fins en del upløyd mark, og om helsefaren fra mikroølget stråling er reell eller ikke. Dette er ikke noe å forsøke seg på for enkeltpersoner med normale lommebøker: Hittil har domstolene i Norge dømt i favør av strålevernets antikverte forståelse, og hver tapt sak styrker vinneren.

Inntil så lenge betaler jeg. Men jeg har valgt å betale gebyret med forbehold: Jeg vil kreve pengene tilbake straks det blir juridisk grunnlag for det. Det har jeg for lengst skrevet til mitt nettselskap, riktignok uten å få svar.

Gebyrets størrelse varierer, og fastsettes av nettselskapene

Gebyrene til de ulike selskapene varierer en del i pris. Prisene varierer fra det ene nettselskap til det andre, men skal bare avspeile kostnadene nettselskapet har. Hvor høyt skal det da settes?

Dette er ikke enkel materie:

NVE har ikke fastsatt beløpet for gebyret som nettselskapene skal få lov til å avkreve. Det må nemlig nettselskapene selv regne ut utfra kunnskap som bare de har selv. Og det er krevende. Hva det koster å sende ut en mann for å lese av, lar seg forholdsvis enkelt fastsette. Men hvor mange kunder - og hvor mange fritak - skal ekstrakostnaden for vedlikehold av støttesystemer for innlegging av kundedata fordeles på? Det hadde vært enkelt dersom denne ekstrakostnaden bare hadde vært variabel og ikke fast. For da ville selskapet vite akkurat hvor mye ekstra hver kunde og hvert fritak koster. Men for slike støttesystemer er det motsatt: alle kostnader er faste - de øker ikke med antallet. Og antakelig må nettselskapene drive disse systemene uansett, f.eks. fordi forsvaret og etterretningen og sikkert en god del andre, slett ikke vil ha AMS-målere. For de frykter å bli avlyttet, og får aksept for det for det har de godt grunn for ([bloggpost 09.10.2017](#)). Hvor mye av kostnadene bør de bære, og hvor mye bør forbrukerne bære når støttesystemene må være der uansett?

Slike regnestykker kan altså ikke utføres nøyaktig, men må gjøres ganske skjønnsmessig. De blir ganske tilfeldige, med andre ord, og i slike situasjoner er det ganske menneskelig at det sniker seg inn en del strategiske og markedsmessige vurderinger. Man kalkulerer gjerne slik at man tar litt ekstra i - særlig når regnestykkene ikke kan kontrolleres. Noe annet er ikke å forvente. For en liten ekstra avrundning oppover kan gi mye penger i kassa når vi snakker store kundegrupper og over tid. Det vet jeg av erfaring fra begge sider av bordet. Slikt er vanskelig å forhindre for regulatøren, altså NVE, som skal holde bransjen i ørene, men selv er dypt involvert i AMS-prosjektet.

Fritak kan nok derfor vise seg å bli god butikk for nettselskapene.

Nord-Trøndelag Energi har nylig omgjort alle de midlertidige fritakene som er innvilget, til permanente. Det har selskapet nylig skrevet i brev til kunder (29.1.2019). Om årsaken er inntektsmulighetene som ligger i fritakene, eller om det er innsikt i skadevirkningene fra mikrobølge, vet jeg ikke noe om. Det er uansett et første skritt i retning av frivillighet først, og fullstendig fjerning av mikrobølge-sendingene i målerne i neste omgang.

Einar Flydal, den 11. februar 2019